

Obsah

Předmluva	7
Úvod	9
1 Spirituální dimenze lidského bytí	13
1.1 Religiozita a náboženství	15
1.1.1 Křesťanství – specifická forma náboženství	17
1.1.2 Náboženství a jeho funkce v životě člověka	20
1.2 Transcendence a posvátno	25
1.2.1 Význam slova „svatý“	28
1.2.2 „Posvátno“ v současném kontextu	29
1.3 Spiritualita jako zastřešující pojem	33
1.3.1 Duch a život v duchu	34
1.3.2 Duchovní život	36
1.3.3 Pokus o syntézu protikladných pojetí spirituality	41
2 Dospívající mládež a její spiritualita	44
2.1 Psychologická charakteristika období adolescence	45
2.1.1 Rozvoj myšlení	46
2.1.2 Sexuální vývoj	47
2.1.3 Emocionální vývoj	49
2.1.4 Proces socializace	50
2.1.5 Hledání identity	54
2.1.6 Mladý člověk a imperativ individuálního rozhodování	57
2.2 Sociálně kulturní determinanty vztahu mladých lidí k náboženství a k církvím	62
2.2.1 Světonázorová pluralita v euroamerické společnosti (společenská rovina)	62
2.2.2 Individualizace vztahu k názorům na život a svět (personální rovina)	63
2.2.3 Změna významu náboženských institucí (institucionální rovina)	64
2.3 Výsledky vybraných výzkumů spirituality mládeže	66
2.3.1 Snaha o zaplnění „bílých míst“ ve výzkumu spirituality mladých Němců na začátku 90. let 20. století	67
2.3.2 Hledání náboženské aury	70

2.3.3	Znaky současné religiozity mládeže	71
2.3.4	Obecná, existenciální a náboženská spiritualita	78
2.3.5	Mládež a náboženství v českých výzkumech	81
3	Výzkum „posvátna“ mezi českými gymnazisty	85
3.1	Výzkumný vzorek	86
3.2	Sběr a zpracování dat	89
3.2.1	Kódování	90
3.2.2	Případová analýza	91
3.2.3	Srovnávací analýza	93
3.3	Charakteristika respondentů na základě případové analýzy	93
3.3.1	Čeští gymnazisté	94
3.3.2	Lhostejnost většiny a vyhraněnost jednotlivců	95
3.4	Výsledky obsahové analýzy	97
3.4.1	Osobní postoj k posvátnu	99
3.4.2	Pojem „svatý“	102
3.4.3	Postoje a názory respondentů	104
3.4.4	Hodnocení postojů ostatních lidí	107
3.5	Shrnutí výsledků výzkumu	109
3.5.1	Pojetí „posvátna“	109
3.5.2	Hodnotové priority	111
3.5.3	Postoj k náboženství	111
3.5.4	Mravní ideály	112
3.5.5	Co je českým gymnazistům svaté?	113
4	Posvátno: „terra incognita“ sekularizované společnosti	114
4.1	Je posvátná úcta vůbec žádoucí?	115
4.2	Proč posvátná úcta chybí?	116
4.3	Odpověď pedagogiky na existenciální nejistotu	118
	Použitá literatura	121
	Abstract	125
	Příloha – charakteristiky respondentů	127
	Církevní gymnázium v krajském městě 1	127
	Církevní gymnázium v krajském městě 2	137
	Gymnázium zřízené krajem v krajském městě 1	141
	Gymnázium zřízené krajem v krajském městě 2	150
	Církevní gymnázium v okresním městě	154
	Gymnázium zřízené krajem v malém městě	157